

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัย 4 ทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอดและสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นปกติสุข แต่ในปัจจุบันยานพาหนะได้เข้ามาเป็นปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ ซึ่งมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมากจากความสะดวกสบายในการใช้สัญจร ขนส่งสินค้าและการดำเนินกิจการ โดยเฉพาะรถยนต์ซึ่งมีความสำคัญกับการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมาก ทำให้มนุษย์มีความต้องการเพื่อที่จะได้มีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน หรือใช้ในการดำเนินกิจการ ซึ่งหากผู้บริโภคต้องการซื้อรถยนต์จำเป็นต้องใช้ปัจจัยหลายปัจจัยประกอบกันในการตัดสินใจ ที่สำคัญที่สุด คือ ปัจจัยทางการเงิน โดยหากมีเงินสดในปริมาณที่เพียงพอก็ไม่เป็นปัญหาในการซื้อรถยนต์แต่เมื่อไม่มีเงินสดในปริมาณที่มากพอทำให้เกิดการกู้ยืมจากสถาบันการเงินในรูปแบบของสินเชื่อ ทำให้มีการสร้างภาระให้เกิดขึ้นในระยะยาว เช่น การซื้อรถยนต์หนึ่งคันนั้นหากจะกู้ยืมจะต้องมีการแสดงหลักฐานรายได้ที่แน่นอน มีเงินคาวน มีผู้ค้ำประกันและการผ่อนประจำเป็นจำนวนงวดตามที่กำหนดต่อไป โดยในการกู้ยืมในรูปแบบของสินเชื่อนั้นยังเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการเงินในการระดมเงินออมจากประชาชน หน่วยธุรกิจและหน่วยงานราชการต่างๆ แล้วให้สินเชื่อแก่ผู้ที่ต้องการเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจหรือใช้ในการอุปโภคบริโภค ซึ่งในปัจจุบันความต้องการในการกู้ยืมในรูปแบบของสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น

จากตารางที่ 1.1 แสดงปริมาณสินเชื่อ เงินฝาก อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก และอัตราการเจริญเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ เห็นได้ว่าตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ปี 2550 จนถึง เดือนกุมภาพันธ์ ปี 2551 อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยละ 85.71 ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2550 เป็นร้อยละ 95.58 ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2551 โดยอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากมีอัตราการขยายตัว ถึงแม้จะไม่สม่ำเสมอแต่ก็เพิ่มขึ้นทุกเดือน

ตารางที่ 1.1 ปริมาณสินเชื่อ เงินฝาก อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก และอัตราการเจริญเติบโต
ของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

งวด	รวมทุกสำนักงาน			
	สินเชื่อ (ล้านบาท)	เงินฝาก (ล้านบาท)	อัตราส่วนสินเชื่อ ต่อเงินฝาก (%)	อัตราการเจริญเติบโต ของสินเชื่อ (%)
ม.ค. 2550	5,835,267	6,749,525	86.45	-0.98
ก.พ. 2550	5,848,321	6,823,041	85.71	0.22
มี.ค. 2550	5,941,164	6,776,905	87.67	1.59
เม.ย. 2550	5,947,500	6,884,891	86.38	0.11
พ.ค. 2550	5,963,564	6,956,697	85.72	0.27
มิ.ย. 2550	5,980,158	6,706,533	89.17	0.28
ก.ค. 2550	6,015,681	6,917,546	86.96	0.59
ส.ค. 2550	6,071,066	6,865,223	88.43	0.92
ก.ย. 2550	6,073,702	6,813,122	89.15	0.04
ต.ค. 2550	6,126,892	6,909,070	88.68	0.87
พ.ย. 2550	6,152,896	6,836,328	90.00	0.42
ธ.ค. 2550	6,228,981	6,629,801	93.95	1.24

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปริมาณสินเชื่อทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศในเดือนธันวาคม ปี 2550 มีมูลค่า 6,228,981 ล้านบาท เป็นสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลมูลค่า 1,409,931 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 22.63 ของปริมาณสินเชื่อทั้งหมด โดยสินเชื่อเพื่อการซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นส่วนหนึ่งของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลและจากในปี 2550 สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลมีมูลค่า 1,409,931 ล้านบาทโดยเป็นสินเชื่อเพื่อการซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์มีมูลค่า 292,390 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 20.73 ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลทั้งหมด ดังนั้นเห็นได้ว่าสินเชื่อเพื่อการซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์มีความสำคัญอย่างมากในระบบเศรษฐกิจ และจะเห็นได้ว่าสินเชื่อเพื่อการซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์มีอัตราการเจริญเติบโตสูงเมื่อเทียบ

กับสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์คือจากในปี 2546 สินเชื่อเพื่อการซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์มีมูลค่า 7,515 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.03 ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล เพิ่มขึ้นเป็น 117,555 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.53 ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลในปี 2548 และเพิ่มขึ้นเป็น 292,390 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.74 ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลในปี 2550 ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 มูลค่าการให้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

หน่วย : ล้านบาท (ร้อยละ)

สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	2546	2547	2548	2549	2550
1. การซื้อที่ดิน (ร้อยละ)	36,600 (5.00)	39,635 (4.82)	40,787 (4.00)	40,096 (3.89)	40,551 (2.88)
2. การจัดหาที่อยู่อาศัย (ร้อยละ)	412,282 (56.27)	507,800 (61.78)	586,677 (57.56)	648,700 (63.01)	734,664 (52.11)
3. การซื้อสังหาริมทรัพย์เพื่อการอื่น ๆ (ร้อยละ)	1,222 (0.17)	2,243 (0.27)	2,186 (0.21)	2,110 (0.20)	2,417 (0.17)
4. การซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์และ รถจักรยานยนต์ (ร้อยละ)	7,515 (1.03)	6,769 (0.82)	117,555 (11.53)	207,911 (20.20)	292,390 (20.74)
5. การศึกษา (ร้อยละ)	98 (0.01)	102 (0.01)	148 (0.01)	223 (0.02)	380 (0.02)
6. การเดินทางไปต่างประเทศเพื่อการทำงาน (ร้อยละ)	2,524 (0.34)	2,935 (0.36)	2,497 (0.25)	2,375 (0.23)	1,759 (0.12)
7. การบริโภคส่วนบุคคลอื่น ๆ (ร้อยละ)	272,397 (37.18)	262,471 (31.93)	269,321 (26.43)	308,078 (29.93)	337,869 (23.96)
มูลค่าการให้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่วนบุคคล (ร้อยละ)	732,639 (100)	821,954 (100)	1,019,170 (100)	1,029,494 (100)	1,409,931 (100)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันจากข้อมูลของศูนย์วิจัยกสิกรไทย ณ เดือนมีนาคม ปี 2551 พบว่าตลาดของธุรกิจการให้สินเชื่อร์ถยนต์มีทั้งหมด 36 แห่ง อาจแยกผู้ให้บริการได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่

กลุ่มแรก คือ ธุรกิจไฟแนนซ์ที่ยกระดับเป็นธนาคารพาณิชย์และมีการให้สินเชื่อเช่าซื้อเป็นหลักถึง 75% เช่น ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน) และธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)

กลุ่มที่สอง ธุรกิจการให้สินเชื่อร์ถยนต์ในเครือของสถาบันการเงิน เช่น บริษัท ไทยพาณิชย์ลีสซิ่ง จำกัด ในเครือธนาคารไทยพาณิชย์ บริษัทลีสซิ่ง กสิกรไทย จำกัด ในเครือธนาคารกสิกรไทย บริษัทจีอี แคปิตอล ออโต้ลีส จำกัด (GECAL) ในเครือจีอี มั่นนี้ ประเทศไทย และราชธานี ลีสซิ่งในเครือธนาคารนครหลวงไทย ลีสซิ่ง เป็นต้น

กลุ่มที่สาม คือ แคปทีฟ ไฟแนนซ์ (Captive Finance) หรือลีสซิ่งของค่ายรถยนต์ เช่น บริษัทโตโยต้า ลีสซิ่ง (ประเทศไทย) ฮอนด้า ลีสซิ่ง นิสสัน ลีสซิ่ง บีเอ็มดับเบิลว ลีสซิ่ง เป็นต้น

กลุ่มที่สี่ คือ ลีสซิ่งทั่วไป (Independent Leasing) เช่น นวลีสซิ่ง สแกนดิเนเวีย ลีสซิ่ง ตะวันออกพาณิชย์ลีสซิ่ง ฯลฯ

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งการตลาดของธุรกิจการให้สินเชื่อร์ถยนต์ในประเทศไทยจากข้อมูลของศูนย์วิจัยกสิกรไทย ณ เดือนมีนาคม ปี 2551 พบว่าอันดับ 1 คือ ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 26 รองลงมาคือ บริษัทโตโยต้า ลีสซิ่ง มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 15.5 อันดับ 3 คือ บริษัท ไทยพาณิชย์ลีสซิ่ง จำกัด มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 12.5 อันดับ 4 คือ ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน) และจำกัด และธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 10 และอันดับ 5 มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละประมาณ 4.5 คือบริษัท ลีสซิ่งกสิกรไทย ดังนั้นจะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์และบริษัทในเครือของธนาคารพาณิชย์ถึง 5 ธนาคารอยู่ในกลุ่มผู้นำตลาดธุรกิจการให้สินเชื่อร์ถยนต์ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ณ เดือนมีนาคม, 2551)

แนวโน้มธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์ในปี 2551 จากการคาดการณ์ของศูนย์วิจัยกสิกรไทย ณ เดือนมีนาคม ปี 2551 พบว่าจะปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมได้มากขึ้น ยอดจำหน่ายรถยนต์จะขยายตัวในช่วงประมาณ 675,000 ถึง 708,000 คัน คิดเป็นอัตราการเติบโตประมาณ 4 - 9% จากยอดประมาณ 650,000 คันในปี 2550 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ณ เดือนมีนาคม, 2551)

จากยอดจำหน่ายที่คาดว่าจะสูงขึ้นนี้และจำนวนคู่แข่งในตลาดที่มีความแข็งแกร่งทางด้านเงินทุนที่มีจำนวนมากมายทำให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรงในอุตสาหกรรมธุรกิจการให้สินเชื่อร์ถยนต์เพื่อชิงส่วนแบ่งการตลาดสำหรับผู้ตามในตลาดและรักษาส่วนแบ่งการตลาด

สำหรับผู้ที่ครองตลาดอยู่ การแข่งขันที่รุนแรงทำให้บริษัทสี่ซิ่งของค่ายรถยนต์ เช่น โตโยต้า และฮอนด้า ซึ่งมีความได้เปรียบในการเข้าถึงลูกค้าได้ก่อนธนาคารพาณิชย์ มีการจัดรายการส่งเสริมการขายมากขึ้นคือมีการใช้กลยุทธ์การให้เช่าซื้อในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าคู่แข่ง และทำให้ธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการรักษาส่วนแบ่งการตลาดที่ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่เป็นผู้นำตลาดอยู่ต้องมีการปรับตัวในด้านอัตราดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับสภาพการแข่งขัน ทำให้การแข่งขันด้านอัตราดอกเบี้ยยังคงเป็นกลยุทธ์หลักที่ใช้ในการเพิ่มส่วนแบ่งการตลาด ภายใต้ภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ส่งผลให้มีการขยายตลาดไปสู่ระดับล่างมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงมากขึ้นในการพิจารณาการให้สินเชื่อรถยนต์

จังหวัดเชียงใหม่มีปริมาณเงินฝากและปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมากเป็นอันดับ 4 ของประเทศ ซึ่งในปี 2548 จังหวัดเชียงใหม่มีปริมาณเงินฝาก 94,808 ล้านบาทและมีปริมาณสินเชื่อ 77,957 ล้านบาท โดยมีอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากร้อยละ 82.23 ต่อมาในปี 2549 จังหวัดเชียงใหม่มีปริมาณเงินฝาก 103,256 ล้านบาทและมีปริมาณสินเชื่อ 84,426 ล้านบาท โดยมีอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากร้อยละ 81.76 และในปี 2550 จังหวัดเชียงใหม่มีปริมาณเงินฝาก 105,376 ล้านบาทและมีปริมาณสินเชื่อ 88,603 ล้านบาท โดยมีอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากร้อยละ 84.08 ดังตารางที่ 1.3 (ธนาคารแห่งประเทศไทย ณ เดือนเมษายน, 2551)

ตารางที่ 1.3 ปริมาณสินเชื่อ เงินฝาก และอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากของจังหวัดเชียงใหม่

ปี	สินเชื่อ (ล้านบาท)	เงินฝาก (ล้านบาท)	อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก (%)
2548	77,957	94,808	82.23
2549	84,426	103,256	81.76
2550	88,603	105,376	84.08

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารชนชาติ จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดอันดับหนึ่ง คือร้อยละ 26 ของตลาดรวมทั้งอุตสาหกรรมสินเชื่อรถยนต์ และคิดเป็นมูลค่าประมาณ 76,021 ล้านบาท โดยในการศึกษารายงานและนโยบายของ ธนาคารชนชาติ จำกัด (มหาชน) พบว่า ธนาคารชนชาติ จำกัด (มหาชน) ตั้งเป้าหมายในการปล่อยสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์เพิ่มเป็น 90,000 ล้านบาท ในปี 2551 และมีสัดส่วนของการทำตลาดรถยนต์มือสองกับรถใหม่ในสัดส่วนที่เท่ากันคือ

ร้อยละ 50 อีกทั้งยังมุ่งเน้นตลาดต่างจังหวัดถึงร้อยละ 80 โดยธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) วางกลยุทธ์เพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาดไว้หลายด้านด้วยกัน คือ ตั้งเป้าจะเปิดสาขาใหม่อีกประมาณ 80 สาขาทั่วประเทศ ส่งผลให้สิ้นปี 2551 ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) จะมีสาขาเพิ่มเป็น 250 สาขาและคาดว่าใน 3 ปีข้างหน้าจะมีสาขาเพิ่มเป็น 350 สาขา และมีการเตรียมพนักงานสำหรับบริการด้านสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ 650 คนเพื่อเข้าไปให้บริการกับลูกค้าที่เดินทางมาซื้อรถยนต์ที่โชว์รูมรถยนต์และศูนย์รถยนต์มือสองต่างๆทั่วประเทศ ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงใหม่ถือเป็นเป้าหมายหลักในการขยายตลาดและรักษาส่วนแบ่งตลาด เนื่องจากธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงใหม่สามารถให้บริการสินเชื่อรถยนต์ครอบคลุมทั้งโชว์รูมรถยนต์และศูนย์รถยนต์มือสองในบริเวณอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด ทำให้การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อรถยนต์และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการสินเชื่อรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีความน่าสนใจในการศึกษา (ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) ณ เดือนเมษายน, 2551)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการสินเชื่อรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการสินเชื่อรถยนต์ของผู้บริโภคเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่ธุรกิจให้บริการสินเชื่อรถยนต์ใช้ในการกำหนดนโยบาย และวางแผนเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าที่มีความต้องการมากขึ้น

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษานี้ จะทำการศึกษาเฉพาะลูกหนี้ที่เป็นลูกหนี้สินเชื่อรถยนต์ ธนาคารชนชาติ จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงใหม่ในช่วงเดือนเมษายน ปี 2550 ถึงเดือนกรกฎาคม ปี 2550

1.5 นิยามศัพท์

สินเชื่อ หมายถึง เงินกู้ การรับอ่าวัด การให้เบิกเงินล่วงหน้า หนังสือค้ำประกัน สินเชื่อทางการค้าที่ให้โดยสถาบันการเงิน สินเชื่อขายลดและรับรองตัวเงิน สินเชื่อการรับค้ำประกัน สัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สัญญาซื้อขายล่วงหน้า สัญญาแลกเปลี่ยน อนุพันธ์ทางการเงินและสินเชื่อในรูปแบบอื่นๆ ที่ปรับมูลค่าตามตลาดโดยใช้หลักทั่วไปในทางบัญชี และในกรณีจำเป็นเพื่อออกเสียงลงคะแนน ได้แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงของธนาคารแห่งประเทศไทยในวันประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกเป็นแนวทางและสินเชื่ออื่นใด หรือการจัดสินเชื่อในรูปแบบอื่นใดที่สถาบันการเงินให้แก่ลูกหนี้รวมทั้งดอกเบี้ยของสินเชื่อคิดคำนวณถึงวันประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก

ดอกเบี้ยเงินกู้ คือ เงินที่ผู้กู้จ่ายให้กับธนาคารหรือสถาบันการเงิน

ธุรกิจการให้เช่าซื้อ คือ การให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้าที่ต้องการซื้อรถยนต์ทั้งรถยนต์ใหม่ และรถยนต์มือสอง ไม่ว่าจะเป็นการซื้อเพื่อการใช้ส่วนตัวหรือซื้อเพื่อทำการค้า บริษัทให้เช่าซื้อจะนำเงินค่ารถไปชำระแก่ผู้ขายเพื่อให้ผู้ขายส่งมอบรถยนต์ให้ลูกค้านำไปใช้ โดยที่ลูกค้า ไม่จำเป็นต้องนำเงินค่ารถทั้งจำนวนไปชำระแก่ผู้ขาย แต่ชำระเงินค่างวดให้บริษัทแทนและเมื่อถึงวันสิ้นสุดสัญญากรรมสิทธิ์ในรถยนต์คันนั้นๆ ก็จะถูกโอนให้ลูกค้าโดยทันที